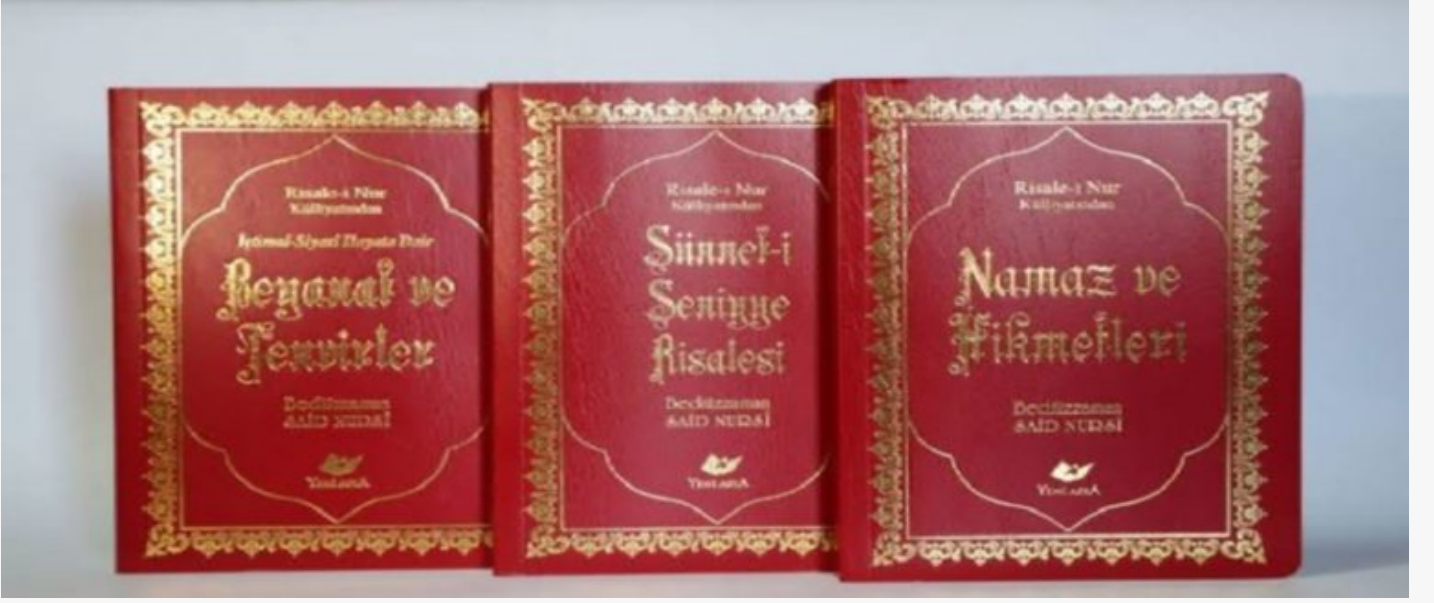

Galat-ı His Ve Risale-i Nur

✘ Bu dünya misafirhanesinde bir yolcu ve bir misafir ve memur olan insanı, asli vazifesi ubudiyetten alıkoyan mühim sebeplerden birisi galat-ı histir, yani his yanılması ve duygu aldanmasıdır.

“Sultan-ı Ezelinin kudretiyle, yokluk karanlıklarından ziyadar varlık âlemine çıkarılan ve bütün mevcudat içinde seçilip, emanet-i Kübra olan külli kulluk vazifesi verilen ve haşır yoluyla saadet-i ebediyeye müteveccihen hareket etmekte olan insanın bu dünyadaki işi, o saadet-i ebediye yollarını temin etmekle re’sul malı (sermayesi) olan istidatlarını nemalandırmaktır.”¹ Bir başka ifadeyle, “İnsanın bu dünyaya gönderilmesinin hikmeti ve gayesi, Halık-ı kâinatı tanımak ve Ona iman edip ibadet etmektir.”² Hal böyle iken, insanı kendi için takdir edilen sırat-ı müstakim istikametinden saptıran, hatta dalalete götüren mühim sebeplerden biri olan galat-ı his, yani his yanılmasına karşı, insanın son derece dikkatli ve basiretli olması gerekmektedir. Galat-ı hissini müsebbibi olan ve “şeytanı her vakit dinleyen nefsin”³ desiselerini bertaraf ederek bu oyuna gelmemesi ve bu tuzağa düşmemesi lazımdır.

Bu sebeple, insanın galat-ı histen kurtulması için nefsin terbiye ve musahhar edilmesi öncelikli vazifelerinden olmalıdır. Çünkü “nefsini ıslah edemeyen başkasını ıslah edemez”⁴ Evet, “insanın vücudunda birkaç daire vardır. Çünkü hem nebatidir, hem hayvanidir, hem insanidir, hem imani. Tezkiye (nefsi temizleme ve terbiye) muamelesi, bazen tabaka-i imaniyede olur, sonra tabaka-i nebatiyeye iner. Bazen de yirmi dört saat zarfında, her dört tabakada muamele vaki olur. İnsanı hata ve galata atan, bu dört tabakadaki farkı riayet etmemektir.”⁵ bu hakikate binaen, nebati ve hayvani dairelerden meydana gelen cismani hayata bütün himmetini, duygu ve cihazlarını hasreden insan, elbette hasarete kalacaktır.

Günümüz insanının bu tehlikeden kurtulması ve istikametini koruması için başvuracağı ve ders alacağı birinci merci Risale-i Nur’dur. Evet, Üstad Bediüzzaman Hazretleri Risale-i Nur yoluyla bu hasareten kurtulmanın çarelerini çok yönlü olarak ortaya koymuş ve insanı sırat-ı müstakimde tutmak vazifesiyle tanzif edilmiştir. Mesela, on yedinci Lem’adaki şu ifadeler, galat-ı his yüzünden insanın duçar olduğu tehlikeli haleti göstermesi ve çaresini ortaya koyması bakımından son derece manidardır: “Ey dünya perest insan! Çok geniş tasavvur ettiğin senin dünyan, dar bir kabir hükmündedir. Fakat o dar kabir gibi menzilin duvarları şişeden olduğu için, birbiri içine in’ikas edip, göz görünceye kadar genişliyor. Kabir gibi darken, bir şehir kadar geniş görünür. Çünkü o dünyanın sağ duvarı olan geçmiş zaman ve sol duvarı olan gelecek zaman, ikisi madum ve gayri mevcut oldukları halde, birbiri içinde in’ikas edip gayet kısa ve dar olan hazır zamanın kanatlarını açarlar. Hakikat hayale karışır; madum (Olmayan) bir dünyayı mevcut zannedersin. ..o dar dünyada, bir musibetin tahrikiyle kımıldansan, başını çok uzak zannettiğin duvara çarparsın. Başındaki hayali uçurur, uykunu kaçırır. O vakit görürsün ki, o geniş dünyanın kabirden daha dar, köprüden daha müsaadesiz. Senin zamanın ve ömrün, berkten daha çabuk geçer; hayatın, çaydan daha süratli akar.”⁶ Hem “bil ki, galat-ı his nevinden, gayet muvakkat dünyayı lâyemut ve daimi görüyorsun. Etrafına ve dünyaya baktığın zaman bir derece sabit ve müstemir (daimi) gördüğünden,

fani nefsinin de o nazarla sabit telakki ettiğinden, yalnız kıyametin kopacağından dehşet alıyorsun. Güya kıyametin kopmasına kadar yaşayacaksın gibi, yalnız ondan korkuyorsun. Aklını başına al. Sen ve hususi dünyan, daimi zeval ve fena darbesine maruzsunuz.”7 “Madem dünya hayatı ve cismani yaşayış ve hayvani hayat böyledir. Hayvaniyetten çık, cismaniyeti bırak, kalp ve ruhun derece-i hayatına gir.”8

Risale-i Nur, insanı insan yapan ve ebedi saadetine vesile olan ve galat-ı histen kurtaran kalb ve ruhun hayat derecesine girmenin şartlarını ise, üçüncü Lem’ada şu şekilde özetlemiştir: “Hayat-ı kalbi ve ruhiye medar olan marifet-i İlahiye ve muhabbet-i Rabbaniye ve ubudiyet-i Subhaniye ve marziyat-ı Rahmaniye cihetiyle, bu dünyadaki fani ömür, baki bir ömrü tazammun eder ve ebedi ve baki bir ömrü intaç eder ve baki ve lâyemut (ebedi) bir ömür hükmüne geçer.”9 “Hakiki vazifesi ve saadeti, bütün cihazatı ve bütün istidadıyla Baki-i Sermedi’nin daire-i marziyatında (rıza dairesinde) esmasına yapışıp, ebed yolunda O Bakiye müteveccih olan insan”,10 o yolda ilerlerken, galat-ı his nevinden manilere karşı daimi bir teyakkuzda olmak ve cihazlarını arızadan kurtarmak zorundadır. Yoksa kendisine “verilen cihazat-ı maneviyeyi, eğer nefsin ve dünyanın hesabıyla istimal etse ve dünyada ebedi kalacak gibi gafilâne davransa, ahlak-ı rezileye ve israfata ve abesiyete medar olur.”11 ve “esfel-i safilin yani, aşağıların en aşağısına düşer.”12 çünkü Risale-i Nur, sık sık ifade ediyor ki, “insana verilen bütün cihazat-ı acibe, bu ehemmiyetsiz hayat-ı dünyeviye için değil, belki (bilakis) pek ehemmiyetli bir hayat-ı bakiye için verilmişler.”13

Risale-i Nur’da geçen, “Eyvah! Aldandık. Şu hayat-ı dünyeviye sabit zannettik. O zan sebebiyle bütün bütün zayı ettik.”14 Ve “Namaz iyidir. Fakat her gün her gün beşer defa kılmak çoktur. Bitmediğinden usanç veriyor.”15 gibi ifadeler, galat-ı hissini birer tezahürüdür, duygu aldanmasının açık bir göstergesidir. Hem, “ahireti bildikleri ve iman ettikleri halde dünyayı ahirete severek tercih etmek ve akibeti görmeyen kör hissiyatın hükmüyle hazır bir dirhem zehirli lezzeti ileride bir batman safi lezzete tercih etmek olan bu zamanın hastalığı”16 yine galat-ı hissini bir neticesidir.

Risale-i Nur, insanın galat-ı his ve benzeri tehlikelerden korunmanın bir çaresi olarak da, “Allah’ın emirlerini yapmaktan ve nehiyelerinden sakınmaktan ibaret olan ibadeti”17 göstermektedir. Evet, “insanın o yüksek ruhunu inbisat ettiren ve istidatlarını inkişaf ettiren ve meyillerini temyiz ve tenzih ettiren, emellerini tahakkuk ettiren, fikirlerini tevsi (genişleten) ve intizam altına alan, şeheviye ve gadabiye kuvvelerini (duygularını) had altına alan, insanı mukadder (takdir edilmiş) olan kemalatına yetiştiren ibadettir.”18 Bu itibarla, insan kendisine verilen “istidat çekirdeğini İslamiyet suyu ile, imanın ziyasıyla, ubudiyet toprağı altında terbiye ederek evamir-i Kur’an’iyyeyi imtisal edip, cihazat-ı maneviyesini hakiki gayelerine tevcih etmesiyle”,19 “kemalat-ı insaniye neşvünema bulur, bununla insan insan olur.” 20

Velhasıl, “Tezahür-ü Rububiyete karşı, ubudiyet-i külliye ile vazifeli olan insan”21 başta nefis olmak üzere, galat-ı hissi mağlup etmek ve vazifesini güzel yapmak uğruna Risale-i Nur gibi mükemmel bir tamirciye her zaman muhtaçtır.

Dipnotlar:

- 1-İşaratü’l İ’caz 29,
- 2-Şualar 166,
- 3-Lem’alar 215,
- 4-Sözler 424,
- 5-Mesnevi-i Nuriye 329,
- 6-Lem’alar 331,
- 7-age.289,
- 8-age.331,
- 9-age.36,
- 10-age.39,
- 11-Mektubat 57,
- 12-Sözler 526,
- 13-age.517,
- 14-age.342,
- 15-age.424,
- 16-Kastamonu Lahikası 278,
- 17-İşaratü’l İ’caz 227,

18-age.230,
19-Sözler 514,
20-age.208,
21-age.417